

Čís. 8899.

Pro nárok železničního zaměstnance proti československému eráru na zaplacení doplatek, ježto prý bylo naň neprávem použito restriktivního zákona, jest přípustným pořad práva.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1929, R I 230/29.)

Žalobce, vrchní oficiál čsl. státních drah v. v., domáhal se na čsl. státu uznání, že mu přísluší odpočivné požitky podle pensijní základny podle ustanovení dílu I. a V. vládní nařízení ze dne 5. března 1927 čís. 15 sb. z. a n., že proto jest čsl. stát povinen doplatiti žalobci rozdíl na pensi za dobu od 1. května 1926 do 30. září 1928, 9860 Kč a platiti žalobci od 1. října 1928 až do jeho smrti na místo přiznané pense pensi 26.400 Kč. Námitku nepřipustnosti pořadu práva soud prvního státního soudu zamítl, rekursní soud námitce vyhověl a žalobu odmítl. Důvody: Žalobce, úředník čsl. státních drah ve výslužbě, domáhá se žalobou vyšší výměry pense počínajíc 1. květnem 1926, a řídí ji proti čsl. železničnímu eráru. Pensijní pojištění zaměstnanců státních drah opatřeno jest podle ustanovení § 7 vládní nař. ze dne 29. prosince 1921 čís. 506 sb. z. a n. pensijním fondem státních drah. Ana se žaloba domáhá pense, jest patrné, že jest řízena na železniční erár jako na zástupce státu v jeho funkci správce pensijního fondu. Že správa fondu toho přísluší státu a že ji vykonává železniční erár, jde na jevo již z tvrzení žaloby, že žalobce byl dán do pense na základě zmocnění ministerstva železnic a pense mu vyměřena přímo ředitelstvím státních drah. Podle § 9 odst. I. cit. nař. platí pro pojištění obdobně předpisy § 66 čís. 3 a 75 zákona ze dne 16. prosince 1906 čís. 1 ř. zák. z roku 1907 nově upraveného čís. nař. ze dne 25. června 1914 čís. 138 ř. zák. a zákonem ze dne 5. února 1920 čís. 89 sb. z. a n. Podle § 66 čís. 3 rozhodovati spory o pensijních nárocích náleží příslušnému rozhodčímu soudu Všeobecného pensijního ústavu a podle § 75 (2) výměrům o pensi lze odpirati jen žalobou u příslušného rozhodčího soudu. Podle ustanovení § 9 čís. 8 cit. vládní nař. pro žaloby podle obdoby § 75 (2) zákona jest příslušným rozhodčím soudem zemské úřadovny II. Všeobecného pensijního ústavu v Brně. Ježto jak spory podle § 66 čís. 3 tak i dle § 75 (2) zák. náležejí na též rozhodčí soud, patrné, že rozhodčí soud zemské úřadovny II. Všeobecného pensijního ústavu v Brně jest příslušným i pro žaloby podle § 66 čís. 3 zák. Ostatně v tomto sporu nejde o určení místní příslušnosti, nýbrž jen o věcnou příslušnost a v tom směru jest podle shora uvedených zákonných ustanovení jisto, že spory o nároky pensijní zaměstnanců státních drah náležejí před rozhodčí soud, nikoli před řádný soud.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Soudní příslušnost jest ve sporech zkoumati na základě údajů žalobcových (§ 41 odst. 2 j. n.), leč by soudu bylo známo, že j.ou ne-

správné. Již ze skutkových údajů žalobních lze zřetelně seznati, že se žalobce nedomáhá zvýšení pense na ústavu, kterému jest podřízen pensijním pojištěním, nýbrž že závazek československého státu k požadovanému plnění opírá o skutková tvrzení, že bylo na něho vůbec nesprávně použito předpisů restriktivního zákona ze dne 22. prosince 1924 čís. 286 sb. z. a n., když byl svým zaměstnavatelem, žalovaným československým státem, dán do výslužby dekretem ředitelství státních drah ze dne 19. dubna 1926 čís. 8/135-I-26 s odvoláním na ustanovení § 16 odst. (1) zákona čís. 286/1924 podle obdoby §§ 13 a 14 tohoto zákona — a že, když již tohoto zákona bylo naň použito, měl býti podle § 13 odst. (3) vyzván, by do osmi dnů ohlásil dobrovolný odchod z činné služby. Z okolnosti, že se tak nestalo, dovozuje žalobce, že byl opatřením správních orgánů žalovaného státu zkrácen při výpočtu služebních požitků pro pensijní základnu a takto hmotně poškozen, poněvadž, kdyby byl vyzván býval k dobrovolnému odchodu ve smyslu § 13 odst. (3) restr. zák., byly by mu zachovány bývaly výhody nové platové úpravy podle vládního nařízení ze dne 5. března 1927 čís. 15 sb. z. a n. a že proto nemůže se naň vztahovati ani předpis odstavce (3) § 149 tohoto vládního nařízení o úpravě platových a služebních poměrů zaměstnanců československých státních drah, ježto mu nikdy nebylo doručeno písemné vyrozumění podle obdoby § 13 odst. (3) zákona čís. 286/24. Z těchto okolností dovozuje žalobce dále, že mu příslušel a přísluší proti žalovanému státu nárok, by mu pensijní základnu upravil podle předpisů vládního nařízení ze dne 5. března 1927 čís. 15 sb. z. a n., a z důvodu nesprávného vyměření pensijní základny správními orgány žalovaného státu v dekretu ze dne 19. dubna 1926 požaduje, by mu stát doplatil, nahradil, oč byl tímto postupem státních orgánů zkrácen. Ustanovením § 15 odst. (4) zák. čís. 286/1924 bylo vyhrazeno rozhodnutí a opatření podle § 9 až 13 zákona správním úřadům a, ježto nároky ze služebního poměru žalobce, který není skutečným státním úředníkem, bylo by jinak řešiti řádným soudům (srv. rozhodnutí nejvyššího správního soudu v adm. sb. 1922 čís. LXIX) zůstalo žalobci i podle § 105 ústavní listiny a prováděcího zákona ze dne 15. října 1925 čís. 217 sb. z. a n. volno, by se nápravy dovolal pořadem práva. Napadené usnesení mylně se opírá o § 66 čís. 3 pens. zák., přezírajíc, že se § 9 (1) vl. nař. ze dne 29. prosince 1921 čís. 506 sb. z. a n. nedovolává obdoby § 66 (1) čís. 3 pensij. zák., nýbrž ustanovení § 66 (3), jenž upravuje otázku docela jinou. Nejde tu však ani, jak míní napadené usnesení, o nárok žalobcův proti nositeli pensijního pojištění, zejména nejde o nároky, které má na mysli ustanovení § 75 (2) pensijních zákonů v napadeném usnesení dovolávaných, o kterýchžto nárocích byl by k rozhodování příslušným ovšem rozhodčí soud zemské úřadovny II. všeobecného pensijního ústavu v Brně (srv. též plen. rozh. nejvyššího soudu ze dne 22. září 1925 pres. 363/1925 ve sb. n. s. čís. 5284), poněvadž žalobce neodporuje výměru pensijního ústavu (§ 75 (2) pensijního zák.), nýbrž opírá, jak bylo již doličeno, žalobu o důvod, že bylo naň nesprávně použito žalovaným státem předpisů restriktivního zákona, a z tohoto právního důvodu odvozuje žalobní nárok na doplatky státem, o které zmíněným nesprávným

postupem přišel. K rozhodnutí této rozepře jsou však příslušné řádné soudy, jak bylo již doličeno.

Čís. 8900.

Způsob doručení řídí se zákony místa doručení. Při doručení prokuristovi v Německu nezáleží na tom, zda prokurista má samoprokuru či prokuru kolektivní. Při kolektivní prokuře stačí doručení jednomu z prokuristů. Doručení prokuristovi akciové společnosti jest účinným jen tehdy, týká-li se spis právní věci, vztahující se na provoz obchodní živnosti.

Nejde o zmatek podle § 477 čis. 4 c. ř. s., nebyla-li nesprávným doručením straně odňata možnost jednati před soudem.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1929, R I 258/29.)

Proti žalované říšskoněmecké společnosti byl vynesен rozsudek pro zmeškání. V odvolání uplatňovala žalovaná zmatek podle § 477 čis. 4 c. ř. s., ježto jí nebyla žaloba řádně doručena. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením počínajíc doručením žaloby a uložil prvému soudu, by postupoval podle zákona.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadené usnesení a poukázal odvolací soud, by, nepřihlížeje k použitému zrušovacímu důvodu, odvolání po zákonu vyřídil.

D ů v o d y:

Rekursu nelze upřítí oprávnění. Doručení obsílky k prvnímu roku se žalobou nemělo se státi v Hamburku, v říši německé, a platí tudíž pro způsob doručení zákony místa doručení (*locus regit actum*), tudíž § 173 procesního řádu říše německé (čl. 7 druhý odstavec smlouvy s říší německou o právní ochraně a právní pomoci ve věcech občanských ze dne 8. února 1923 čis. 130 sb. z. a n. z r. 1924), který stanoví »doručení děje se ve sporech vyvolaných provozem obchodní živnosti prokuristovi se stejným účinkem jako straně samé« a podle § 171-III téhož řádu: »při několika zákonných zástupcích, jakož i při několika představených stačí doručení jednomu z nich«. Podle komentáře Stein-Jonase (k §§ 171, 173 něm. civ. soudního řádu) jest nerozhodné, zda prokurista má samoprokuru, či prokuru kolektivní, a podle komentáře Sydow-Busch-Krantze (k § 173 něm. c. ř. s.), stačí při kollektivní prokuře (*Gesamtprokura*) doručení jednomu z prokuristů. Totéž dovozuje komentář Staub k § 48 něm. obch. zák. a Staub-Pisko k čl. 41 § 6 písm. g), jakož i k čl. 117 obch. zák. § 3. Zde jest na místě ustanovení čl. 235 obch. zák., jenž stanoví, že k doručení obsílek a k jiným doručením akciové společnosti stačí, stane-li se k rukám jednoho člena představenstva oprávněného firmu znamenati neb spoluznamenati nebo k rukoum úředníka společnosti, který jest oprávněn ji před soudem zastupovati, tedy je-li oprávněn k přijímání žalob zvláště, neb procesní plnou mocí neb udělením poštovní plné moci.